

http://hvg.hu/velemeney/20110509_interju_kerek_barczy_szabolcs

„Óriási ma a baj Magyarországon” - interjú Kerék-Bárczy Szabolccsal

2011. május 09., hétfő, 13:19 • Utolsó frissítés: 3 órája
Szerző: Szegő Péter

A Bokros Lajos elnökölte Szabadság és Reform Intézet egy szabadelvű-konzervatív „közpolitikai kutatóműhely”, amely a szellemi municiót szállítja egy most még nem létező politikai szervezetnek. A magát angolszász konzervatívnak valló egykori Los Angeles-i főkonzul Kerék-Bárczy Szabolcs szerint Orbán Viktor politikája végtelenül káros az országra, ezért a kormányt – a különböző demokraták széleskörű összefogásával – le kell váltani a következő választáson.

hvg.hu: Áprilisban ön **felszólalt a Demokratikus Charta kormányellenes és alkotmányvédő tüntetésén. Nem okozott fejfájást, hogy a rendezvény fő szónoka – az ön által az elmúlt években egyébként sokszor bírált – Gyurcsány Ferenc volt?**

Kerék-Bárczy Szabolcs: Nekem biztosan nem. A Demokratikus Charta szervezői hetekkel a tüntetés előtt azzal kerestek meg, hogy én is szóljak fel. Ezzel ők azt óhajtották demonstrálni, hogy az Orbán Viktor politikájával egyet nem értő demokratikus erők képesek legalább annyira szót érteni egymással, hogy egy ilyen rendezvényen közösen lépnek fel. A demokraták között mindig párbeszédnek kell lenni, márpedig az értelmetlen, hazánkat zuhanó pályára állító szekértábor-szemlélet nem vezet sehová. Azért fogadtam el tehát a meghívást, mert a baj ma Magyarországon olyan óriási, hogy a múltbéli politikai ellentéteket háttérbe szorítja. Háttérbe szorítja, de nem kendőzi el: **a felszólalásomban** én is elmondtam, hogy számos politikai kérdésben nem értenek egymással egyet az ott felszólalók, ugyanakkor meggyőződéseim, hogy minden ottani szónok az alkotmányosság, a jogállam, a demokrácia, a köztársaság, a szabadságjogok, a kapitalizmus, a társadalmi szolidaritás eszméjének elkötelezettje. Többük sokat tett ezen eszmék megvalósulásáért az elmúlt húsz, esetleg harminc évben. Az én ottani szereplésem – vagy akár a szintén szabadelvű-konzervatív Pusztai Erzsébeté, aki személyesen nem tudott ott lenni, de videóüzenetben üdvözölte a sokaságot – nem jelenti azt, hogy itt valamiféle hatalmas politikai összehorulásról lenne szó; nem, viszont a fenti eszmék melletti kiállás összehozott minket. S még valami: azt a legkevésbé sem mérlegettem, hogy a többi szónokról politikai ellenfeleik miket hordtak össze az elmúlt években. Nem fogadom el azt, hogy bármilyen bélyeget, billogot ragasszanak bárkinek a homlokára. Láttuk, hogy az MDF-et hogy próbálta meg Orbán Viktor az elmúlt tíz évben szétszedni, látjuk, hogy Dávid Ibolya ma egy koncepciós eljárás eredményeként a vádlottak padján ül – nos, mindezt én nem vagyok hajlandó elfogadni. Vitatkozzunk egymással gyakorlati, közpolitikai alapon, akár kőkeményen, de az teljesen elfogadhatatlan, hogy a mai hatalom patás ördögnek nevezzen bárkit, aki kisszerű politikai céljainak útjában áll.

hvg.hu: Azt mondta, hogy ez a tüntetés nem jelent egy majdani közös pártot. Esetleg egy **Olajfa** elültetése volt a tüntetés?

KBSZ: Nem nevezném ezt Olajfának vagy bárminek...

hvg.hu: **Országos Esztergom** mínusz Jobbiknak sem?

KBSZ: Orbán Viktor politikája végtelenül káros az országra, a magyar társadalmi, gazdasági, politikai fejlődésre. Azt nem tartom valószínűnek, hogy előrehozott parlamenti választás lesz, de őt és kormányát 2014-ben le kell váltani, mégpedig politikai eszközökkel. Még előttünk van a sarkalatos törvények megalkotása, beleértve a választójogi törvényt. Az új törvény aligha fogja megkönnyíteni az Orbánnal szembenálló demokratikus erők helyzetét, így ezt a – demokráciát, szabadságjogokat csorbító – kétharmados kormányt egy párt aligha fogja tudni leváltani. Épp ezért a különböző demokratikus politikai erők valamilyen együttműködésére, összefogására lesz szükség az Orbán-kormány leváltása érdekében. Arról még nem spekulálnék, hogy ez az együttműködés milyen szintű lesz, milyen pártok vesznek benne részt, illetve arról sem, hogy mindezen belül az általam fontosnak tartott szabadelvű-konzervatív értékek meg tudnak-e jelenni egy politikai pártban. Van még időnk, nem kell türelmetlennek lennünk. Hogy az elkövetkező egy-másfél évben a szabadelvű-konzervatívok valamiféle politikai kifejeződésére szükség lesz, mert ők ma nem rendelkeznek politikai képviselettel, abban egészen biztos vagyok és számomra az sem kérdés, hogy együttműködésre lesz szükség Orbán Viktor leváltása érdekében. A demokratáknak pedig egy demokráciában érdemes és kötelességük is párbeszédet folytatniuk egymással.

hvg.hu: Az, hogy az ön által említett, részleteiben még nem ismert összefogás részletei miben nyilvánulnak meg, attól függ, hogy milyen lesz az új választójogi törvény?

KBSZ: Nem. Attól függ, hogy van-e rá igény a társadalomban. A Népszabadság február 16-i számában **A megoldás esélye** címmel írtam egy publicisztikát. Ebben két feltételt fogalmaztam meg ahhoz, hogy egy új, szabadelvű-konzervatív politikai mozgalom induljon. Egyrészt kell egy maroknyi értelmiségi, aki az értelmiségi létéből kilép és nyíltan politikai szerepet mer vállalni. A másik feltétel a szükséges anyagi forrás megléte és teljes átláthatósága. Magyarországon a bajok alapvető oka a politikai és a gazdasági hatalom és érdekek maffiaszerű egybefonódása. Ebből következik például, hogy világrekordösszegbe kerül a Margit híd felújítása vagy az autópálya-építés, a jövő ködös homályába vész a 4-es metró átadása, hihetetlenül rosszul szervezettek, pazarlók, korrupció módon működnek az állami vállalatok, nem sikerül a párt- és **kampányfinanszírozás rendszerét megreformálni**, vérlázítóan alacsony az országgyűlési képviselői fizetés, amit költségtérítéssel és nem adózott, ködös egyéb jövedelmekkel egészítenek ki, satöbbi. Ez az oka a demagóg politikának, a populista kormányzásnak is. És ez az oligarchikusan szerveződött politika nem érdekelt az állam reformjában, amely átlátható viszonyokat és hatékonyságot eredményezne. Azok, akik anyagilag is áldoznának egy olyan párt finanszírozására, amely szakítani akar ezekkel a maffiaszerű hagyományokkal, ezt a szándékukat vállalják fel a legnagyobb nyilvánosság előtt. Ha a pártpolitikusai léte nyíltan felvállaló értelmiségi és a pártfinanszírozást nyíltan felvállaló mecénás nem jelenik meg a politikában, akkor befellegzett a demokratikus Magyarországnak, ez meggyőződése. E két feltétel mellett egyébként rendkívül fontosnak tartom, hogy a civilszerveződések és a különféle szakszervezetek egyaránt hallatják a hangjukat. Ez is mutatja, hogy mennyire rossz irányba megy ma az ország és talán éledezik a társadalom. Ezeket a hangokat mind-mind üdvözölni kell. Azonban a parlamenti választáson pártok indulnak, így a pártok és a pártpolitikusként fellépő emberek nélkül nem idézhető elő változás Magyarországon.

hvg.hu: Április végén lépett a nyilvánosság elé a Szabadság és Reform Intézet, melynek ön az ügyvezető igazgatója, **Bokros Lajos** pedig a kuratóriumi elnöke. A sajtótájékoztatón mindketten hangsúlyozták, hogy az Szabadság és Reform nem pártcsira. Mégis: ha az előbb említett két feltétel megvalósulna, a Szabadság és Reform kovásza lenne egy olyan pártnak, melyben akár Bokros Lajos, akár ön fontos szerepet vinne?

KBSZ: A Szabadság és Reform közpolitikai kutatóintézet kíván lenni. A különböző politikai értékrendeknek szükségük van arra, hogy rendelkezzenek szellemi munícióval, olyan háttérrel, ami egyértelművé teszi, hogy az adott értékrend hívei mit gondolnak oktatásról, önkormányzatiságról, adó- és nyugdíjrendszerről és így tovább. Nem lehet megspórolni azt az intellektuális erőfeszítést, melynek részeként nem elvont módon, hanem praktikusán kifejjük, hogy miért szeretnénk megreformálni a társadalombiztosítást, miért vagyunk az egyéni felelősségvállalás és öngondoskodás hívei, miért támogatjuk a határon túli magyarok szavazati jog nélküli kettős állampolgárságát, satöbbi. A Szabadság és Reform az ilyen és ezekhez hasonló kérdésekre próbál szabadelvű-konzervatív válaszokat adni. Egy program közpolitikai megfogalmazása és a pártpolitika két külön dolog. A kettő adott esetben találkozhat és lehet, hogy találkozni is fog, azaz lehet, hogy a Szabadság és Reform Intézet valamikor egy szabadelvű-konzervatív politikai szervezetnek szellemi muníciót szolgált, de kutatóintézetet irányítani és pártot szervezni két külön dolog. Ezért mondta a bemutató sajtótájékoztatón

Bokros Lajos – és én is ezt vallo –, hogy a Szabadság és Reform Intézet nem kíván egy politikai párt bölcsője lenni, de nem zárkózik el attól, hogy valamikor egy szabadelvű-konzervatív politikai irányzatot ellásson szellemi munícióval. Pontosabban: a muníciót már most igyekszünk szállítani, holott politikai párt nincs hozzá.

Gyurcsány Ferenc a Demokratikus Charta rendezvényén április 16-án.

Fotó: Stiller Ákos

hvg.hu: A muníció leszállításának első példája lenne az ön által jegyzett, *Kettős állampolgárság és szavazati jog* című, a május 6-i Élet és Irodalomban megjelent kétoldalas publicisztika?

KBSZ: Pontosan. Amikor a Szabadság és Reform megfogalmazza a szavazati joggal szembeni álláspontját, azt tudományos megalapozottsággal, de nagyon praktikus módon teszi. Maga a publicisztika annak bizonyítására született, hogy a Szabadság és Reform Intézet által képviselt szabadelvű-konzervatív szellemiség megragadható egy olyan, az egész országot érintő fontos témában, mint a választójog és a kettős állampolgárság kérdése. Ebben az esetben például amellett érvelünk hogy mindenkinek, aki magát magyarnak vallja, joga kell, hogy legyen a kettős állampolgársághoz – és, ha kéri, a magyar útlevélhez –, mert az állampolgárság egy, az adott nemzeti közösséggel való lelki kapcsolatot fejez ki. A szavazati jog ugyanakkor azt biztosítja, hogy az adott politikai közösség, vagyis állam területén befolyásolni lehessen a politikai, gazdasági és társadalmi életet. Teljesen abszurd, hogy valaki úgy szólhat bele a politikába, adórendszerbe, oktatásba, egészségügybe, társadalombiztosításba, nyugdíjrendszerbe, önkormányzatiságba, satöbbibe, hogy szavazatának következményei őt semmilyen formában nem érintik. A Szabadság és Reform Intézet álláspontja tehát erről a kérdéstről az, hogy állampolgárságot kapjon a világ bármelyik magyarja, ha kéri, de szavazati joga csak annak legyen, aki vállalja szavazata következményeit, azaz Magyarországon él. Summa summarum: a *Kettős állampolgárság és szavazati jog* című írás intézetünk első példája arra, hogy egy konkrét szakpolitikai kérdésben kifejtjük a szabadelvű-konzervatív álláspontot. Az elkövetkezendő hónapokban számos ehhez hasonlóval fogunk jelentkezni.

hvg.hu: Ön következetesen szabadelvű-konzervatív eszmeiségről beszél, ugyanakkor mind ön, mind Bokros Lajos liberális hírokat pengtet. Hol itt a konzervativizmus?

KBSZ: **Angolszász konzervatív** vallo magam, vagyis **a gazdaságpolitikában alapvetően liberális** vagyok. Úgy tekintek az államra, mint egy, az állampolgárok által létrehozott és működtetett szolgáltatóra. Az államnak néhány olyan feladat átlátható, hatékony és korrupciómentes ellátása a dolga, amit egyénileg vagy kis közösségekben az emberek nem tudnak megtenni. Az állam szerepe tehát a jelenlegi magyar paternalista és autoriter államfelfogáshoz és gyakorlathoz képest jóval korlátozottabb kellene, hogy legyen. Sokkal több szabadságra és másfajta, az esetekről való gondoskodást nem pusztán az államtól, hanem az egyénektől, önkormányzatoktól és civil közösségektől is váró szolidaritásra lenne szükségünk. Konzervatívként pedig rendkívül fontosnak tartom a nemzeti, kulturális és társadalmi gyökereinket, azt, hogy honnan jöttünk. Ennek ismerete nélkül nem érthető meg, hogy hol vagyunk, de mindez azt a célt szolgálja, hogy lássuk: hova megyünk. Önmagában a múltunkban történő furdózásnak semmi értelmét nem látom. A mostani kormány nem konzervatív: az új alkotmány preambuluma fényesen bizonyítja, hogy a mostani állampárt egy múltba révedő, a történelmet statikus állapotnak látató felfogás híve, mely felfogásnak a jövőre vonatkozóan semmiféle relevanciája sincsen. Ráadásul a Fidesz történelemfelfogásából a múlt negatív részével – az aljasságainkkal, a bűneikkel, a gyilkosságainkkal, a mások megalázásával – történő szembenézés teljes mértékben hiányzik. Pedig a szembenézés tanulságul szolgálhatna ahhoz, hogy miképp építsük a jövőt, ehhez azonban nem elég a múltnak kizárólag a dicső részére hivatkozni, márpedig jelenleg ez történik. Németország ma nem lenne a világ egyik legdemokratikusabb állama, ha nem nézett volna szembe önnön múltjának becstelen és dicstelen részével. Magyarországot béklyóban tartja az egysíkú, egyoldalú múltba révedés. Ennek semmi köze a konzervativizmushoz. A kormány által hangoztatott úgynevezett történelmi alkotmány pedig egészen egyszerűen értelmezhetetlen. Visszatérve a liberalizmusra: **ha a liberalizmust például**

a John Stuart Mill-i értelemben vesszük, akkor minden demokrata – legyen az akár kereszténydemokrata vagy egyszerűen csak egy hívő ember, mint én – egyben liberálisnak kell, hogy tekintse magát és mint ilyen, tiszteletben kell, hogy tartsa a másik emberi méltóságát, életvitelét. Attól, hogy szociáldemokraták, kereszténydemokraták vagy konzervatívok vagyunk, még a liberális demokrácia hívei kell, hogy legyünk. Ha nem azok vagyunk, elkezdjük korlátozni a szabadságjogokat, megpróbálunk egy autoriter, mindenbe belenyúló államot felépíteni. Ezt teszi a mostani, mélyen illiberális kormány.

hvg.hu: Akár ön, akár a Szabadság és Reform Intézet keresi-e a kapcsolatot más, a parlamenten kívüli szabadelvű erőkkel? Miért nem írta például alá az SZDSZ és a Szema által jegyzett Liberális Együttműködési Nyilatkozatot?

KBSZ: Intézetünk közpolitikai kutatóműhely, így a hasonló tevékenységet folytató intézményekkel keressük a kapcsolatot itthon és külföldön egyaránt. Ami a pártpolitikát illeti: ma nincs szabadelvű-konzervatív párt, amely mellett letenném a voksomat. Fontos, hogy a meglévő demokratikus politikai szervezetek, így az SZDSZ, a Szema és mások, hiteles módon álljanak a választók elé, ez nyilván a későbbi, köztük kialakuló esetleges együttműködés alapfeltétele is. A kormány leváltásának hatékony módja az lehet, ha a különféle értékek mentén önállóan szerveződnek politikai csoportok, amelyek a megfelelő időben együttműködnek annak érdekében, hogy a következő választásokon többséget szerezzenek és helyreállítsák a demokrácia egyensúlyát Magyarországon. A demokraták sikerének kulcsa bátor kiállásuk, áldozatvállalásuk, nyílt és őszinte politikálásuk. Jelenleg az építkezés elején tartunk.

A Demokratikus Charta rendezvénye április 16-án.